

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказ директора НБРЦА
від 03.08.2017р. №74

Інструкція про порядок видачі рекомендацій з безпеки польотів

Документ підготовлено у відповідності до Doc 9756 ІКАО та
Регламенту ЄС №996/2010.

Київ 2017

ЗМІСТ

1. ВСТУП	3
2. ТЕРМІНОЛОГІЯ	3
3. ЗВІТИ	3
4. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУЛЮВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ З БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ	5
5. ПОРЯДОК ВИДАЧІ РЕКОМЕНДАЦІЙ З БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ	8
6. КОНТРОЛЬ ВИКОНАННЯ ТА ОБЛІК РЕКОМЕНДАЦІЙ З БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ	9

1. ВСТУП

Відповідно до Додатку 13 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, існує необхідність, на будь-якому етапі розслідування авіаційної події, уповноваженому органу з розслідування авіаційних подій держави, що проводить розслідування, надавати рекомендації з безпеки польотів відповідним уповноваженим органам, включаючи органи інших держав, будь-які заходи з попередження АП, які необхідно вжити для підвищення рівня безпеки польотів.

Дана інструкція розроблена з метою узагальнення та впорядкування всіх дій, щодо надання рекомендацій від їх розробки Національним бюро до виконання адресатом.

2. ТЕРМІНОЛОГІЯ

SRGC - рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів, що мають глобальне значення

3. ЗВІТИ

Остаточний звіт про розслідування авіаційної події є основою для вжиття заходів із забезпечення безпеки польотів, необхідних для запобігання авіаційних подій з аналогічних причин в майбутньому. Остаточний звіт про розслідування АП повинен детально визначати, що сталося, яким чином це сталося і чому сталося. Висновки, причини та / або супутні фактори, зазначені в остаточному звіті, повинні сприяти підготовці рекомендацій щодо забезпечення безпеки польотів з тим, щоб були вжиті необхідні попереджувальні заходи.

Остаточний звіт повинен включати:

- a) запис всіх відповідних фактів (у тому числі будь-які розбіжності у свідченнях);
- b) аналіз відповідних фактів;
- c) підсумки у вигляді висновків, причин і / або сприяючих факторів; і
- d) рекомендації з безпеки польотів.**

Згідно з Додатком 13 ІКАО, єдиною метою розслідування авіаційної події є запобігання авіаційних подій та інцидентів в майбутньому. Тому дуже важливим інструментом досягнення цієї мети є своєчасна підготовка необхідних рекомендацій щодо забезпечення безпеки польотів. Рекомендація щодо забезпечення безпеки польотів визначається як пропозиція НБРЦА, заснована на інформації, отриманій в результаті розслідування. Мета рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів - запобігання авіаційних подій або інцидентів і зменшення наслідків таких подій. Вона ні в якому разі не

передбачає обґрунтування провини або відповідальності за авіаційну подію чи інцидент.

Розділ рекомендацій щодо забезпечення безпеки польотів остаточного звіту повинен містити: будь-які рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів, сформульовані (підготовлені) в ході розслідування; попереджувальні заходи, вжиті в зв'язку з цими рекомендаціями належними повноважними органами і галуззю в цілому, і рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів, випущені в якості складової частини остаточного звіту. Публікація в остаточному звіті інформації про вжиті запобіжні заходи має велике значення з точки зору запобігання авіаційних подій для тих, хто здійснює аналогічну діяльність.

У документах, що додаються до рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів, повинна бути чітко викладена проблема, пов'язана із забезпеченням безпеки, і представлено обґрунтування заходів, які рекомендується вжити в інтересах підвищення безпеки польотів. Розробка переконливих рекомендацій вимагає використання перевіреної фактичної інформації, грамотного аналізу і логічних висновків, які можна було б протиставити аргументації тих, хто керується протилежними інтересами.

Необхідно звертати увагу на те, щоб рекомендація щодо забезпечення безпеки польотів передбачала конкретне рішення проблеми або ж була досить гнучкою, щоб надати адресату свободу дій для визначення шляхів досягнення мети рекомендації. Таким підходом можна керуватися в тому випадку, якщо відсутні всі основні факти і вважається за необхідне провести додаткове дослідження, вивчення і перевірку, або ж коли уповноважений орган з розслідування авіаційних подій може не мати детальної інформації та досвіду, які необхідні для оцінки фінансових, експлуатаційних і політичних наслідків того чи іншого конкретного рішення.

Багато, щоб рекомендація щодо забезпечення безпеки польотів була заснована на льотно-експлуатаційних характеристиках і визначала завдання в плані забезпечення безпеки польотів, зокрема такі, що пов'язані зі зниженням ризиків, що зумовили необхідність розробки даної рекомендації. Такий підхід до підготовки рекомендацій буде також сприяти тому, щоб НБРЦА і адресат даної рекомендації могли оцінити доцільність і ефективність вжитих або запланованих заходів з точки зору зниження ризиків, обумовлених недоліком, в зв'язку з яким була підготовлена дана рекомендація.

Рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів, підготовлені в ході розслідування, і рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів, включені в остаточні звіти, направляються НБРЦА датованим супровідним листом відповідним уповноваженим органам, повідомляючи їх про рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів, які відносяться до сфери їх відповідальності. До листа також включається офіційне прохання до відповідального уповноваженого органу повідомити протягом 90 днів про вжиті або розглянуті

заходи, та вжиті заходи, які відрізняються від рекомендованих, або вказати причини невжиття будь-яких заходів.

В цілому, рекомендація щодо забезпечення безпеки польотів повинна в переконливій формі висвітлювати проблему, що стосується безпеки польотів, включаючи і пов'язані з нею ризики для безпеки польотів, а також рекомендований порядок дій відповідального уповноваженого органу з метою усунення недоліку. Рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів повинні вказувати необхідні дії, але в той же час надавати виконавчому уповноваженому органу можливість визначити шляхи вирішення даної проблеми.

4. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУЛЮВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ З БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ

Нижче перераховані деякі переваги правильно сформульованої рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів:

a) існує чіткий і зрозумілий зв'язок рекомендації із важливістю заходу з безпеки польоту:

- Завдання полягає в тому, щоб переконати того, хто дотримується іншої думки;

- Потенціал рекомендації з БП буде значно зменшеним, якщо причинний фактор не буде безпосередньо пов'язаний з заходами з БП;

- Доводи на користь змін повинні бути короткими і зрозумілими;

b) наведені дані точні і безперечні:

- Всі факти повинні бути підтвержені і ретельно перевірені;

c) виконаний аналіз ґрунтовний:

- Використання припущень або "притягнутих" даних послаблює рекомендацію із забезпечення безпеки польотів і знижує можливість того, що будуть вжиті належні заходи;

d) рекомендація щодо забезпечення безпеки польотів адресована органу, який має найбільші можливості для вжиття коригуючих заходів;

e) рекомендація є реальною:

- Випуск нереальної рекомендації буде марною тратою сил;

- Нереальна рекомендація знизить довіру до НБРЦА; і

- Небажано ухилятися від випуску рекомендацій щодо складних проблем;

f) надмірні рекомендації створюють значні проблеми:

- Адресат рекомендації може більш точно визначити найбільш прийнятний шлях зниження ризиків; і

- Може бути поставлена під сумнів НБРЦА;

g) рекомендація, заснована на льотно-експлуатаційних характеристиках, дозволяє як НБРЦА, так і адресату рекомендації дати більш предметну оцінку заходам, вжитим на виконання рекомендації;

h) в правильно складеній рекомендації чітко вказані:

- Недолік (основний причинний фактор і надмірний ризик);

- Заходи, необхідні для зниження ризиків (або їх приведення до прийняттого рівня); і

- Результат, очікуваний в зв'язку з вжитими заходами.

Нижче наводяться деякі характеристики недостатньо опрацьованої рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів:

a) адресат, якому рекомендується вжити необхідні заходи, не визначений:

- Виникне невизначеність щодо того, хто відповідає за вжиття рекомендованих заходів щодо забезпечення безпеки польотів; і

- Є ризик того, що ніхто не візьме на себе відповідальність і жодні заходи вжиті не будуть;

b) занадто багато адресатів, яким рекомендується вжити необхідних заходів:

- Виникне невизначеність щодо того, хто відповідає за вжиття рекомендованих заходів щодо забезпечення безпеки польотів і / або хто буде керувати координацією заходів щодо забезпечення безпеки польотів, які мають бути ухвалені;

c) адресат, якому рекомендується вжити необхідних заходів, не має повноважень для вжиття заходів щодо мінімізації наслідків виявленого недоліку:

- Є значний ризик того, що заходи по забезпеченню безпеки польотів не будуть вжиті;

d) адресат не є структурою, здатною вжити системних заходів з метою виправлення конкретного недоліку:

- Є значний ризик того, що заходи по забезпеченню безпеки польотів не будуть вжиті на системному рівні;

е) фактична інформація є неточною або представлена неналежним чином:

- Рекомендація не викличе довіри і ніхто не буде вживати ніяких заходів;

ф) порушений логічний взаємозв'язок між фактами, аналізом і висновками:

- Рекомендація не викличе довіри і ніхто не буде вживати ніяких заходів;

г) ризик або наслідки перебільшені:

- Рекомендація не викличе довіри і ніхто не буде вживати ніяких заходів;

h) рекомендація не обґрунтована висновком або причиною / сприятливим фактором:

- Рекомендація буде розцінюватися як така, що має низький пріоритет; і

- Вжиття заходів щодо забезпечення безпеки польотів буде відкладено або вони не будуть вжиті взагалі;

і) рекомендація надмірно орієнтована на приватні аспекти:

- Рекомендовані заходи щодо забезпечення безпеки польотів можуть виявитися не найоптимальнішими з наявних рішень для усунення системного недоліку;

ж) рекомендація носить занадто загальний характер:

- Вибір оптимального варіанту зниження ризиків виявиться складним; і

- Оцінка прийнятності вжитих заходів щодо забезпечення безпеки польотів буде ускладнена;

к) рекомендовані заходи нереальні:

- Рекомендація не викличе довіри і ніхто не буде вживати ніяких заходів; і

- Довіру до майбутніх рекомендацій НБРЦА може бути поставлено під сумнів;

л) очікувані льотно-експлуатаційні характеристики, які пропонуються в рекомендації, не є чіткими:

- Вибір оптимального варіанту зниження ризиків буде ускладнений;
і

- Оцінка того, чи дозволять вжиті у зв'язку з рекомендацією заходи щодо забезпечення безпеки польотів досягти очікуваних результатів, буде ускладнена;

m) звіт містить надмірну кількість рекомендацій:

- Надмірна кількість рекомендацій може нівелювати їх загальне значення;

n) рекомендації стосуються проблем, пов'язаних з низькими ризиками:

- Рекомендації в цілому будуть сприйматися як такі, що мають низький пріоритет; і

- Довіру до майбутніх рекомендацій уповноваженого органу з проведення розслідування буде поставлено під сумнів;

o) рекомендація заснована на одиничній події місцевого значення:

- Рекомендація буде сприйматися як така, що має низький пріоритет; і

- Вжиття заходів щодо забезпечення безпеки польотів буде відкладено, або вони не будуть вжиті взагалі;

p) рекомендація як така сформульована нечітко:

- Є ризик того, що такі рекомендації не будуть взяті до уваги; і

- Є ризик того, що заходи із забезпечення безпеки польотів не будуть вжиті.

5. ПОРЯДОК ВИДАЧІ РЕКОМЕНДАЦІЙ З БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ

На будь-якому етапі розслідування авіаційної події або інциденту, НБРЦА рекомендує у датованому супровідному листі відповідним уповноваженим органам, включаючи органи інших держав, та ІКАО, якщо це стосується документів ІКАО, будь-які запобіжні заходи, які воно вважає за необхідне терміново вжити для підвищення безпеки польотів. Відповідальним за складання листів та запитів щодо стану виконання рекомендацій є уповноважений з розслідування.

Згідно з ПКУ, коли ДАСУ отримує рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів, протягом 90 днів з дати випуску супровідних листів, вона інформує НБРЦА про вжиті або розглянуті запобіжні засоби або про причини невжиття будь-яких заходів.

Сектор інформаційного забезпечення НБРЦА інформує Секцію розслідування авіаційних подій Аеронавігаційного бюро ІКАО про випущені рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів, які мають глобальне значення (SRGC), а також про отримані відповіді щодо заходів на виконання цих рекомендацій. SRGC визначається, як "рекомендація щодо забезпечення безпеки польотів, адресована Державіаслужбі, регіональному органу з сертифікації або ІКАО і стосується системного недоліку, який, в силу існуючої ймовірності повторення з потенційно серйозними наслідками, вимагає вжиття своєчасних заходів з метою підвищення безпеки польотів .

SRGC повинна б відповідати одному або декільком з наведених нижче критеріїв:

- a) недолік, який зумовив випуск рекомендації, носить системний характер і є не тільки локальною проблемою;
- b) існує висока ймовірність повторення авіаційної події і її негативних наслідків;
- c) існує високий ризик для людей, обладнання та / або навколишнього середовища;
- d) існує термінова необхідність вжиття ефективних коригуючих заходів з метою забезпечення безпеки польотів;
- e) наявність історичного підтвердження фактів повторення відповідного недоліку;
- f) недолік, який зумовив випуск рекомендації, створює ризики для забезпечення льотної придатності, розробки, виготовлення, технічного обслуговування, експлуатації та / або регулювання експлуатації повітряних суден відповідного типу;
- g) недолік, який зумовив випуск рекомендації, створює ризики для декількох типів повітряних суден, декількох експлуатантів, декількох виробників і / або декількох держав; і
- h) заходи щодо зниження ризиків, пов'язаних з даним недоліком, будуть вимагати координації зусиль з боку декількох суб'єктів авіаційної галузі, таких, як повноважний(ні) орган(и) цивільної авіації, виробник(и) і експлуатант(и).

6. КОНТРОЛЬ ВИКОНАННЯ ТА ОБЛІК РЕКОМЕНДАЦІЙ З БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ

Якщо Україна отримала рекомендацію по забезпеченню безпеки польотів, сектор аналізу та попередження авіаційних подій, у частині що стосується, виконує процедури контролю для відстеження дій за виконанням цієї рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів. Сектор аналізу та

попередження авіаційних подій, виконує процедури реєстрації вжитих заходів щодо виконання підготовленої рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів.

Реєстрація рекомендацій та вжитих заходів щодо їх виконання виконується за допомогою бази даних рекомендацій НБРЦА. Адміністрування та оновлення бази даних виконується сектором аналізу та попередження авіаційних подій. Записи щодо виконання рекомендацій та реєстрації рекомендацій здійснює сектор інформаційного забезпечення.

Сектор інформаційного забезпечення, після випуску рекомендації по забезпеченню безпеки польотів, встановлює прямий зв'язок через співробітників, які є членами комісії з розслідування, з уповноваженим органом з розслідувань держави, відповідальним за вжиття заходів щодо виконання даної рекомендації, з тим, щоб забезпечити поточне оновлення даних про вжиті і / або заплановані заходи.

Сектор інформаційного забезпечення, для отримання інформації щодо виконання рекомендацій державами, що отримали такі рекомендації від НБРЦА, взаємодіє з працівниками Управління розслідування.

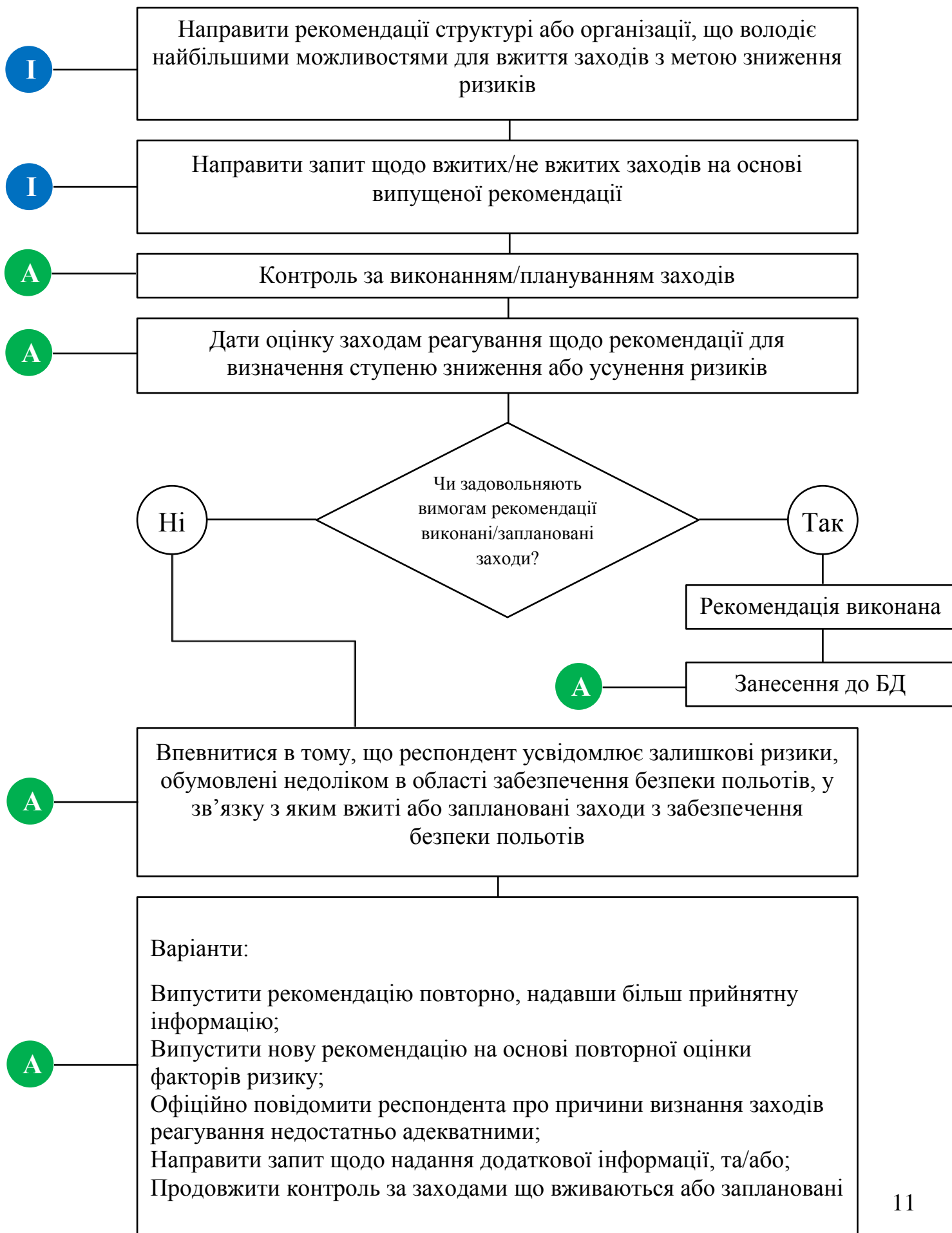
У тих випадках, коли відповідь не отримана протягом запропонованих 90 днів, сектор інформаційного забезпечення, протягом одного робочого дня, офіційно запитує звіт про стан справ у адресата, який повинен вжити необхідних заходів і якому була призначена дана рекомендація щодо забезпечення безпеки польотів.

Запит щодо стану виконання рекомендацій, наданих НБРЦА виконується сектором інформаційного забезпечення у вигляді листа у довільній формі на бланку НБРЦА із зазначенням наступних обов'язкових реквізитів:

- 1). Назва адресата, адреса;
- 2). Дата та клас події;
- 3). Короткі обставини події;
- 4). Номер вихідного листа НБРЦА, де були зазначені відповідні рекомендації або, у випадку, якщо рекомендації були у складі звіту за результатами розслідування, направлено адресату – посилання на звіт (Веб-сайт НБРЦА, або номер супровідного листа до звіту).

Сектор аналізу та попередження авіаційних подій з метою відслідковування виконання рекомендацій адресатами взаємодіє з сектором інформаційного забезпечення, який відповідальний за направлення запиту адресатам щодо виконання рекомендацій.

Схема дій відповідальних підрозділів НБРЦА (І – сектор інформаційного забезпечення, А – сектор аналізу та попередження АП) для відстеження виконання рекомендацій щодо забезпечення безпеки польотів.

Оцінка дій та вжитих заходів щодо виконання рекомендацій

НБРЦА, має у своєму розпорядженні процедури і інструктивні вказівки щодо оцінки заходів реагування у зв'язку з отриманими рекомендаціями. Мета оцінки вжитих і / або запланованих заходів щодо забезпечення безпеки полягає, по суті, в тому, щоб визначити необхідність вжиття подальших заходів щодо забезпечення безпеки польотів.

Сектором аналізу та попередження АП виконується наступна процедура оцінки заходів реагування, вжитих у зв'язку з отриманими рекомендаціями:

- a) провести аналіз рекомендації з метою підтвердження очікуваних льотно-експлуатаційних характеристик, заснованих на даній рекомендації;
- b) провести аналіз вжитих у зв'язку з рекомендацією дій з метою визначення того, з якою мірою адресат визнає існування недоліку в області забезпечення безпеки польотів, що зумовило дану рекомендацію;
- c) оцінити, якою мірою вжиті або заплановані заходи щодо забезпечення безпеки польотів знижують або усувають ризики, які послужили підставою для випуску даної рекомендації;
- d) повторно оцінити залишкові ризики, пов'язані з недоліком в області забезпечення безпеки польотів, з урахуванням вжитих/запланованих заходів щодо забезпечення безпеки польотів;
- e) розділити заходи реагування у зв'язку з поданими рекомендаціями на категорії, виходячи з того, в якому ступені вони дозволили знизити ризики.

Щодо кожної SRGC, сектор інформаційного забезпечення НБРЦА направляє діючий в рамках ІКАО Секції розслідування авіаційних подій перелік заходів, вжитих у виконання його рекомендації, із зазначенням категорії зниження ризиків, до якої НБРЦА віднесло вжиті заходи, і статус цієї рекомендації.

Наступні заходи в разі визнання вжитих / запланованих заходів недостатньо адекватними

Якщо заходи на виконання рекомендації щодо забезпечення безпеки польотів оцінюються як недостатньо адекватні, Національне бюро встановлює контакт з повноважним органом, що відповідає за вжиття заходів на виконання даної рекомендації, з метою переконатися в тому, що:

- a) одержувач рекомендації розуміє рекомендацію і усвідомлює той рівень ризику, який пов'язаний з конкретним недоліком в області забезпечення безпеки польотів;

b) НБРЦА після випуску рекомендації розуміє зміст заходів реагування, вжитих у зв'язку з рекомендацією, включаючи потенціал вжитих і / або запланованих заходів з точки зору зниження ризиків;

c) одержувач рекомендації усвідомлює залишкові ризики, пов'язані з недоліком в області забезпечення безпеки польотів, з урахуванням вже вжитих і / або запланованих заходів по забезпеченню безпеки польотів.

Діяльність з подальшого контролю в разі визнання вжитих заходів недостатньо адекватними можуть варіюватися в залежності від рівня залишкового ризику і терміновості вжиття додаткових заходів по забезпеченню безпеки польотів. Нижче наводяться кілька варіантів, які слід взяти до уваги:

a) повторний випуск рекомендації, включаючи зміни, додаткові пояснення та / або більш прийнятну інформацію;

b) випуск нової рекомендації на основі повторної оцінки факторів ризику, пов'язаних недоліком, що їх зумовив;

c) офіційне повідомлення адресата рекомендації, що стосується вжиття необхідних заходів, про оцінку вжитих заходів повноважним органом, який проводить розслідування, і в тому числі про причини визнання вжитих заходів недостатньо адекватними;

d) якщо необхідно, інформування ІКАО та / або інших держав про недостатньо адекватні заходи, вжиті на виконання рекомендації;

e) направлення адресатом рекомендації, що стосується вжиття необхідних заходів, запиту про надання додаткової інформації; і / або

f) здійснення подальшого контролю за станом справ з урахуванням вжитих або запланованих заходів щодо забезпечення безпеки польотів.